

พฤติกรรมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนตำบลสูงเหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

People's Behaviors Based on Sufficiency Economy in Thalunglek Subdistrict,

Muang District, Buriram Province

วิวรรณ มลมีศรีเยี่ยม (Wiwat Molmeeeriam)* จุรีพร จันทร์พานิชย์ (Chureeporn Chantarapanich)**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาพฤติกรรมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชน ตำบลสูงเหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มจากจำนวนประชากร 400 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ปลายเปิด/ปิด ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่ระดับ .9126 ทดสอบสมมติฐานโดยใช้ค่า Independent Samples t - test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way ANOVA) ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับพฤติกรรมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชน ตำบลสูงเหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก โดยมีพฤติกรรมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงด้านสิ่งแวดล้อมมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านวัฒนธรรม ด้านสังคมและด้านการเรียนรู้มีระดับคะแนนเท่ากัน ด้านความคิด และด้านการดำเนินชีวิต ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบพฤติกรรมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชน ตำบลสูงเหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือนพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การเปรียบเทียบพฤติกรรมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนตำบลสูงเหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามอายุ พบว่าไม่แตกต่างกัน

4. การเปรียบเทียบพฤติกรรมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชน ตำบลสูงเหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามสมาชิกในครัวเรือน พบว่าแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านการดำเนินชีวิต ส่วนด้านการดำเนินชีวิต ด้านความคิด ด้านการเรียนรู้ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านวัฒนธรรม ไม่แตกต่างกัน

5. ปัญหาในการปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงในแต่ละด้านได้แก่ (1) ด้านการดำเนินชีวิต ประชาชนส่วนใหญ่เสนอปัญหาขาดที่ทำกิน มีเนื้อที่ในการทำการเกษตรน้อย ไม่เพียงพอต่อความต้องการ หากที่จะวางแผน ที่ดินที่เป็นของตนเอง ติดงานอง กับธนาคารและเจ้าหน้าที่ (2) ด้านความคิด ขาดทักษะในการวางแผนในการดำเนินชีวิต ไม่มีความรู้ในการจัดทำบัญชีรายรับ รายจ่ายในครอบครัว ขาดการให้ความรู้จากหน่วยงานภาครัฐอย่างจริงจังและต่อเนื่อง (3) ด้านการเรียนรู้ ขาดโอกาสในการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ ไม่มีการจัดอบรมโครงการทฤษฎีใหม่ ขาดโอกาสในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันของประชาชนในหมู่บ้านและ ตำบลหมู่บ้าน ต่างชุมชนเพื่อจะได้มองเห็นปัญหาและแนวทางในการแก้ไข (4) ด้านสังคม ไม่มีการนำภูมิปัญญาดั้งเดิมมาใช้ หวังพึ่งเทคโนโลยีสมัยใหม่จึงทำให้เพิ่มงบประมาณในการทำการเกษตรมากกว่าระบบเดิม (5) ด้านสิ่งแวดล้อม ขาดแหล่งน้ำ ไม่มีน้ำเพียงพอในการเกษตร และไม่มีระบบการให้บริการน้ำให้สามารถมีน้ำใช้ได้ทั้งปี ขาดการวางแผนระบบการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (6) ด้านวัฒนธรรม ขาดการส่งเสริมและการอนุรักษ์ประเพณีท้องถิ่นและอนุรักษ์วัฒนธรรมในท้องถิ่น

ABSTRACT

The objectives of this research were to study and compare people's behaviors based on sufficiency economy in Thalunglek Subdistrict, Muang District, Buriram Province. The subjects were 400 people who are the family heads from 16 villages of Thalunglek Subdistrict, Muang District, Buriram Province, selected through the table of Taro Yamane, proportional random sampling and simple random sampling, respectively. The research instrument was a questionnaire. The statistics used for analyzing the data collection were percentage, mean, and standard deviation. The hypotheses were tested by independent samples t-test and one-way ANOVA. The findings showed that (1) the level of people's behaviors based on sufficiency economy in Thalunglek Subdistrict, Muang District, Buriram Province was found that most people their behaviors based on sufficiency economy at "much" level, their behaviors raking from the most to the least were environmental behavior, followed by cultural behavior, social behavior, learning behavior, idea behavior and living behavior, respectively, (2) the comparison of people's behaviors based on sufficiency economy in Thalunglek Subdistrict, Muang District, Buriram Province according to their genders, educational levels, and incomes showed statistically significant differences at the level of .01, (3) the comparison of people's behaviors based on sufficiency economy in Thalunglek Subdistrict, Muang District, Buriram Province found that there was no different, (4) the comparison of people's behaviors based on sufficiency economy in Thalunglek Subdistrict, Muang District, Buriram Province according to their members of family was found statistically significant differences in the level of .05; in aspect of living behavior. In contrast, the behaviors of idea, learning, society, environment, and culture were not different, and (5) the problems found in the people's behaviors based on sufficiency economy in Thalunglek Subdistrict, Muang District, Buriram Province were as follows: Living behavior: most people had the problems about the lack of growing land; the agricultural areas were not enough to grow; it was difficult to plan, and their own growing land was mortgaged. Idea behavior: people lacked of planning in living and they did not know about accounting management of incomes and expenses I their family. The government sectors did not educate knowledge to them seriously and continually. Learning behavior: people lack of the opportunity to gain new knowledge; there was no training of new theoretical projects; and there was no exchange of learning between people in the villages and other villages for sharing ideas about the problems and how to solve. Social behavior: people did not use the local wisdom to apply but they prepared to use new technology instead. Therefore, the agricultural budget was more added as it was. Environmental behavior: there was the lacking of water resources; there was not enough water for agriculture areas; there was no system of water supplies services for the whole year, and there was the lacking of the systematical and stable water management planning. Cultural behavior: there was the lacking of promotion and conservation of the local tradition and culture.

คำสำคัญ : พฤติกรรม เศรษฐกิจพอเพียง

Key Words: Behavior, Economy proficiency

* มหาวิทยาลัย หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการจัดการทั่วไป

** รองศาสตราจารย์ ดร.ภาควิชาการจัดการทั่วไป คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บทนำ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางการดำเนินชีวิตและวิธีปฏิบัติที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแก่พสกนิกรชาวไทยมากกว่า 30 ปี เป็นปรัชญาซึ่งพระองค์ท่านได้ทรงย้ำเน้นแนวทางการพัฒนาที่อยู่บนพื้นฐานการพึ่งพาตนเอง ความพอมีพอกิน พอมีพอใช้ การรู้จักความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ความไม่ประมาท ตระหนักถึงการพัฒนาคนอย่างเป็นขั้นตอน ถูกต้องตามหลักวิชาการ ตลอดจนมีคุณธรรมเป็นกรอบในการดำรงชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550)

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จึงได้อัญเชิญปรัชญามาเป็นแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ.2549-2552) ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) เพื่อสร้างกระบวนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงและเชื่อมโยงการขยายผลที่เกิดจากการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้อย่างหลากหลายเพื่อเกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง ซึ่งจะนำไปสู่การยอมรับ และประยุกต์ใช้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติในทุกภาคส่วนของสังคมอย่างจริงจัง ด้วยเหตุนี้รัฐบาลจึงได้น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาประเทศภายใต้กรอบแนวคิดการพึ่งพาตนเองเป็นหลัก ยึดความพอดีหรือทางสายกลาง หลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยงในการดำเนินงาน สร้างความสมดุล ภูมิคุ้มกัน ภายใต้การมีคุณธรรมจริยธรรม เพื่อนำไปสู่สังคมสมานฉันท์อยู่เย็นเป็นสุข ทำให้ภาครัฐทุกหน่วยทุกระดับ ตั้งแต่ระดับกระทรวง ทบวง กรม จังหวัด อำเภอ และชุมชนได้นำปรัชญาดังกล่าวมาเป็นกรอบแนวคิดในการกำหนดนโยบายการปฏิบัติงานในความรับผิดชอบ

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงานนายกรัฐมนตรี เป็นหน่วยงานหนึ่งที่ได้น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากำหนดเป็นแนวทางให้หน่วยงานในสังกัดนำไปเป็นกรอบแนวคิดในการปฏิบัติเช่นกัน โดยจัดทำโครงการหมู่บ้าน

เศรษฐกิจพอเพียง ไปทุกอำเภอของทุกจังหวัด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550) และในจังหวัดบุรีรัมย์

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งมีหน้าที่ความรับผิดชอบในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของคนในชุมชนเพื่อให้คนในชุมชนสามารถยกระดับความรู้และคุณวุฒิด้านการศึกษา อีกทั้งมีความรู้/ทักษะด้านอาชีพ เพื่อสร้างรายได้แก่ครอบครัวอันเป็นกำลังสำคัญในการทำให้ชุมชนเข้มแข็ง พึ่งพาตนเองได้ จึงได้กำหนดให้ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ได้จัดทำโครงการเศรษฐกิจพอเพียง โดยบูรณาการความร่วมมือกับภาคส่วนต่างๆ ในพื้นที่และได้ร่วมกับสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ได้จัดทำโครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ประจำปี 2550 ขึ้นโดยดำเนินการทุกตำบลในพื้นที่อำเภอเมืองบุรีรัมย์ ด้วยการคัดเลือกหมู่บ้านที่มีความพร้อมตำบลละ 2 หมู่บ้าน พัฒนาเป็นหมู่บ้านหลักและหมู่บ้านรอง ให้สามารถเป็นต้นแบบแก่หมู่บ้านอื่น ๆ ได้ศึกษาดูงาน โครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเรียนรู้และนำไปปฏิบัติขยายผลให้ได้ร้อยละ 50 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดของตำบลในปี 2550 และครบทุกหมู่บ้านในปี 2551 โดยใช้เกณฑ์การประเมินตามตัวชี้วัดหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัดบุรีรัมย์ 6 ด้าน 13 ตัวชี้วัดตามที่จังหวัดบุรีรัมย์กำหนด (สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดบุรีรัมย์, 2550) ได้ประเมินผล การดำเนินงานของโครงการปรากฏผลการประเมินเป็น 3 ระดับดังนี้ ระดับ A (ดีมาก) จำนวน 393 หมู่บ้าน ระดับ B (ดี) จำนวน 1,790 หมู่บ้าน ระดับ C (พอใช้) จำนวน 400 หมู่บ้าน ตำบลถลุงเหล็กหมู่ 10 เป็นหมู่บ้านหลักและได้คะแนนในระดับ A ของจังหวัดบุรีรัมย์ ประชาชนในหมู่บ้านสามารถเรียนรู้อารมณ์ดีจากจากการปลูกพืชผักสวนครัว เพิ่มรายได้จากกลุ่มอาชีพ ต่างๆ และสามารถมีเงินออม ซึ่งทำให้ทุกคนครอบครัวอยู่อย่างพอเพียง รู้จักการปรับภูมิทัศน์และสิ่งแวดล้อมในหมู่บ้านให้ดูสวยงาม ประชาชนมีความรักสามัคคีเอื้ออาทรช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อให้ประชาชนมีรายได้จากการจัดการเรียนรู้ ผู้ความยากจน

ในด้านอาชีพต่าง ๆ เช่นการเลี้ยงกบ การเพาะเห็ด การเลี้ยงจิ้งหรีด การเลี้ยงสุกร เป็นต้น จากความสำเร็จของการดำเนินงานตามโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของตำบลสูงเหล็ก ที่สามารถนำแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นบุคลากรของศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมืองบุรีรัมย์ มีส่วนร่วมในการรับผิดชอบโครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง จึงสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชน ตำบลสูงเหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อนำความรู้ที่ได้ไปสู่การกำหนดเป็นแนวทางการปรับปรุงและพัฒนาโครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชน ตำบลสูงเหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชน ตำบลสูงเหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ตามลักษณะประชากร
3. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของการปฏิบัติคนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชน ตำบลสูงเหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรในครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในตำบลสูงเหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 1,236 ครัวเรือน จำนวน 5,528 คน สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง. (2551 : 2)

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในตำบลสูงเหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 400 ครัวเรือน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามวิธีการคำนวณจากสูตรของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) การกำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างจากจำนวน

ประชากรในแต่ละหมู่บ้าน โดยสุ่มจาก 16 หมู่บ้าน ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามทั้งหมด 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยมีลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชน ตำบลสูงเหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ได้แก่ 6 ด้าน ด้านการดำเนินชีวิต ด้านความคิด ด้านการเรียนรู้ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านวัฒนธรรม ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยแบ่งระดับการปฏิบัติเป็น 5 ระดับ คือ ปฏิบัติมากที่สุด มากปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ปัญหาในการปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ลักษณะคำถามเป็นแบบคำถามปลายเปิด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างประชากรในตำบลสูงเหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ การเก็บข้อมูลโดยผู้วิจัยเป็นผู้รวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยทำการเก็บข้อมูลจนครบจำนวน 400 คน (ครัวเรือน) ในเดือนเมษายน – พฤษภาคม พ.ศ. 2552

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบความถี่แบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นการตรวจสอบรายการ (Checklist)
2. กรอกรหัสแบบสอบถาม
3. ให้คะแนนตามเกณฑ์ระดับปฏิบัติการแต่ละฉบับ โดยมีเกณฑ์น้ำหนักคะแนนดังนี้

5 คะแนน หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด

4 คะแนน หมายถึง มีพฤติกรรมมาก

3 คะแนน หมายถึง มีพฤติกรรมปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง มีพฤติกรรมน้อย

1 คะแนน หมายถึง มีพฤติกรรมน้อยที่สุด

4. วิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามด้วยค่าร้อยละและเสนอข้อมูลในรูปของตารางแสดงจำนวนร้อยละ

5. การศึกษาสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ (Percentage) เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบการบรรยาย

6. การศึกษาพฤติกรรมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของประชากรตำบลลุงเหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

7. การเปรียบเทียบพฤติกรรมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของประชากร ตำบลลุงเหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตาม เพศ วิเคราะห์โดยใช้ Independent Samples t - test โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

8. การเปรียบเทียบพฤติกรรมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของประชากร ตำบลลุงเหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method) โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

9. ข้อเสนอแนะ

เกณฑ์ในการแปลความหมายข้อมูล การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย (Mean) ได้กำหนดขอบเขตของค่าเฉลี่ยดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2540 : 100)

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง ระดับปฏิบัติมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง ระดับปฏิบัติมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง ระดับปฏิบัติปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง ระดับปฏิบัติน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง ระดับปฏิบัติน้อยที่สุด

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาพฤติกรรมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ของประชาชนตำบลลุงเหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ระดับพฤติกรรมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชน ตำบลลุงเหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมาก โดยมีพฤติกรรมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงด้านสิ่งแวดล้อมมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านวัฒนธรรม ด้านสังคมและด้านการเรียนรู้มีระดับคะแนนเท่ากัน ด้านความคิด และด้านการดำเนินชีวิต ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบพฤติกรรมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชน ตำบลลุงเหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อครัวเรือนและจำนวนสมาชิกในครอบครัว ดังนี้

2.1 จำแนกตามเพศ ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีพฤติกรรมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าแตกต่างกัน เช่นเดียวกัน

2.2 จำแนกตามอายุ ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีช่วงอายุแตกต่างกันมีพฤติกรรมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงในด้านการดำเนินชีวิต ด้านความคิด ด้านการเรียนรู้ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อมและด้านวัฒนธรรม ที่ไม่แตกต่างกัน

2.3 จำแนกตามระดับการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ระดับการศึกษามีผลต่อพฤติกรรมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการดำเนินชีวิต ด้าน

ทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่ กลุ่มรายได้ต่อเดือน กลุ่มที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท กับ กลุ่มที่มีรายได้ 5,000-8,000 บาท และกลุ่มที่มีรายได้ 8,001-11,000 บาท

2.5 จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครอบครัว พบว่า มีความแตกต่างกัน ด้านการดำเนินชีวิตมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ จำนวนสมาชิกในครอบครัว 1-3 คน กับ 4-6 คน และสมาชิกในครอบครัว 4-6 คน กับ มากกว่า 6 คน นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

3. ปัญหาในการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของประชาชน ตำบลลุดงเหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ในแต่ละด้าน ได้แก่

3.1 ด้านการดำเนินชีวิต ประชาชนส่วนใหญ่เสนอปัญหาขาดที่ทำกิน มีพื้นที่ในการทำเกษตรน้อย ไม่เพียงพอต่อความต้องการ ขาดการวางแผน ที่ดินที่เป็นของตนเอง คิดจําเอง กับธนาคารและเจ้าหน้าที่

3.2 ด้านความคิด ขาดทักษะในการวางแผนในการดำเนินชีวิต ไม่มีความรู้ในการจัดทำบัญชีรายรับ รายจ่ายในครอบครัว ขาดการให้ความรู้จากหน่วยงานภาครัฐอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง

3.3 ด้านการเรียนรู้ ขาดโอกาสในการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ไม่มีการจัดอบรมโครงการทฤษฎีใหม่ ขาดโอกาสในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันของประชาชนในหมู่บ้านและ ตำบล หมู่บ้าน ต่างชุมชนเพื่อจะได้มองเห็นปัญหาและแนวทางในการแก้ไข

3.4 ด้านสังคม ไม่มีการนำภูมิปัญญาดั้งเดิมมาใช้ หวังพึ่งเทคโนโลยีสมัยใหม่จึงทำให้เพิ่มงบประมาณในการทำการเกษตรมากกว่าระบบเดิม

3.5 ด้านสิ่งแวดล้อม ขาดแหล่งน้ำ ไม่มีน้ำเพียงพอในการเกษตรและไม่มีระบบ การให้บริการน้ำให้สามารถมีน้ำใช้ได้ทั้งปี ขาดการวางแผนระบบการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบและยั่งยืน

3.6 ด้านวัฒนธรรม ขาดการส่งเสริมและการอนุรักษ์ประเพณีท้องถิ่นและอนุรักษ์วัฒนธรรมในท้องถิ่น

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาพฤติกรรมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ของประชาชนตำบลลุดงเหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้นำประเด็นสำคัญมาอภิปรายดังนี้

1. ระดับพฤติกรรมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชน ตำบลลุดงเหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้จะเป็นเพราะแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตที่อยู่บนพื้นฐานของความไม่ประมาท ประมาทตน อันเป็นพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่หน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ตลอดจนประชาชนให้ความสำคัญและ น้อมนำไปรณรงค์ส่งเสริมให้ประชาชนได้นำไปปฏิบัติเพื่อแสดงถึงความจงรักภักดีที่มีต่อระบอบสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของคนไทย

2. ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชน ตำบลลุดงเหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามเพศ พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งอาจเป็นเพราะเพศชายกับเพศหญิงมีความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ในความเป็นผู้นำครอบครัว บทบาทในระดับตำบลและชุมชนไม่เท่ากันจึงมีพฤติกรรมเกี่ยวกับการนำไปใช้ที่ไม่เท่ากัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ กำพล (2542) อ้างถึงใน จิตราภรณ์ (2551) พื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร เป็นส่วนสำคัญในการยอมรับและนำนวัตกรรมหรือความรู้ที่ได้รับจากการถ่ายทอดไปใช้ โดยพื้นฐานทางสังคม ได้แก่ เพศและเพศหญิงยอมรับการเปลี่ยนแปลงเร็วกว่าเพศชาย ดังนั้นพฤติกรรมในการปรับตัวเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ซึ่งทำให้พฤติกรรมด้านเศรษฐกิจพอเพียงจึงแตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชน ตำบลลุดงเหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามช่วงอายุ พบว่า แตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพราะว่าทุกคนได้ตระหนักถึงปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและหลักปฏิบัติเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงเหมือนกันและสามารถนำไปปฏิบัติได้เหมือนกัน ประชาชนทุกคนได้รับความรู้จากสื่อต่างๆ เนื่องจากว่าหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้เผยแพร่ไปตามหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน จึงง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ ดังนั้นการจำแนกตามช่วงอายุจึงไม่มีผลต่อพฤติกรรมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชน ตำบลลุดงเหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้งในด้าน การดำเนินชีวิต ด้านความคิด ด้านการเรียนรู้ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านวัฒนธรรม ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ กำพล (2542) อ้างถึงใน จิตราภรณ์ (2551) ที่ศึกษาการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร พบว่าการถ่ายทอดและยอมรับความรู้ไม่ใช้กับกลุ่มคนที่เป็นวัยรุ่นจะรับเร็วและช้าลงไปตามลำดับเมื่ออายุมากขึ้น

4. ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชน ตำบลลุดงเหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าการศึกษามีผลต่อพฤติกรรมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับปรีชา (2543) ที่พบว่าระดับการศึกษามีอิทธิพลต่อรายได้ของเกษตรกรจากการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดเพชรบูรณ์ และสอดคล้องกับ ประเวศ (2542) ได้กล่าวถึงปรัชญาแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง เป็นส่วนหนึ่งของธรรมนูญแห่งชาติหรือเป็นหนึ่งในระเบียบวาระริบคว่นของชาติอันประกอบด้วย 1) สร้างคุณค่าและจิตสำนึกใหม่ 2) สร้างเศรษฐกิจพอเพียง 3) ปฏิรูประบบเศรษฐกิจมหภาคและการเงิน 4) ปฏิรูประบบรัฐทั้งการเมืองและระบบราชการ 5) ปฏิรูปการศึกษา 6) ปฏิรูปสื่อ 7) ปฏิรูปกฎหมายที่เชื่อมโยงกันแล้วจะทำให้ประเทศไทย มีฐานะที่เข้มแข็งและเติบโตต่อไปได้อย่างสมดุล และสอดคล้องกับการวิจัยของ กำพล (2542) อ้างถึงใน จิตราภรณ์ (2551) ได้

กล่าวถึง กลุ่มที่มีระดับการศึกษาหรือประสบการณ์ที่สูงกว่า มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมากกว่า จะยอมรับเร็วกว่าผู้ที่มีสิ่งเหล่านี้น้อยกว่า และกลุ่มคนที่อยู่ในวัยรุ่นยอมรับเร็วที่สุด และช้าลงไปตามลำดับเมื่ออายุมากขึ้น ซึ่งการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร รวมถึงการวิเคราะห์ข่าวสารตลอดจนการคิดวิเคราะห์ที่มีความแตกต่างกัน ในแต่ละสังคม การเรียนรู้และการแสวงหาแนวทางการปฏิบัติที่ทำให้ชีวิตเป็นสุขและอยู่ได้ในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้ต่างกัน ทำให้พฤติกรรมต่างกัน

5. ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชน ตำบลลุดงเหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามรายได้ พบว่าประชาชนในตำบลลุดงเหล็ก มีรายได้ 8,001-11,000 มีพฤติกรรมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท สะท้อนให้เห็นว่ารายได้มีผลต่อพฤติกรรมตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง อาจเนื่องมาจากผู้ที่มีรายได้เพียงพอต่อการใช้จ่ายจะทำให้สามารถตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานได้เพียงพอมากกว่าผู้ที่มีรายได้น้อย และเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเรื่องของการบริหารรายรับรายจ่ายให้มีความสมดุลกัน ซึ่งสอดคล้องกับ กำพล (2546) ได้กล่าวไว้ว่า เศรษฐกิจพอเพียงเป็นการพยายามพึ่งตนเองให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ให้พอมีพอกิน ไม่ฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือย เพื่อให้รายจ่ายไม่เกินรายรับ และสอดคล้องกับ เกษม (2550) เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง

6. ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชน ตำบลลุดงเหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครอบครัว พบว่า สมาชิกในครอบครัวต่างกันมีพฤติกรรมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนตำบลลุดงเหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ในพฤติกรรมด้านการดำเนินชีวิตเพียงด้านเดียว เพราะว่าการศึกษาในครอบครัวมี

จำนวนมากหรือน้อยมีผลต่อการประกอบอาชีพทางการเกษตร พบว่าสอดคล้องกับ โค (Koh, 1999) การดำเนินชีวิตเพื่อประเมิณถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อเศรษฐกิจ และสังคมซึ่งส่งผลให้เกิดความต่อเนื่องและไม่ต่อเนื่องของครอบครัวที่ทำการเกษตร วิฤตการณ์ ทางสังคมเกษตรของชาวเกาหลีใต้เกิดปัญหา นายทุนและวัฒนธรรมทางสังคมซึ่งผู้คนที่อยู่ทั้งในระดับครอบครัวและระดับเศรษฐกิจในเมืองใหญ่

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่องพฤติกรรมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชน ตำบลลู่เหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ด้านการดำเนินชีวิต ประชาชนส่วนใหญ่เสนอปัญหาขาดที่ทำกิน มีเนื้อที่ในการทำการเกษตรน้อย ไม่เพียงพอต่อความต้องการ หากที่จะวางแผน ที่ดินที่เป็นของตนเองติดจำนอง กับธนาคาร และเจ้าหนี้ ดังนั้นควรที่จัดให้มีการจัดสรรที่ทำกินจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ในลักษณะการเช่าที่ทำกิน เพื่อในประชาชนมีอาชีพทางการเกษตรและเป็นที่อยู่อาศัย

1.2 ด้านความคิดประชาชน ขาดทักษะในการวางแผนในการดำเนินชีวิต ไม่มีความรู้ในการจัดทำบัญชีรายรับ รายจ่ายในครอบครัว ขาดการให้ความรู้จากหน่วยงานภาครัฐอย่างจริงจัง และต่อเนื่อกควรจะมีการจัดอบรมด้านการวางแผนการดำเนินงานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงให้กับประชาชนในเขตพื้นที่บริการ ขาดการระดมความคิดเห็นในหมู่บ้าน ไม่มีโอกาสเสนอแนะ ความคิดเห็น ประเด็นปัญหาเพื่อเป็นแนวทางในการนำมาแก้ไขปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น

1.3 ด้านการเรียนรู้ประชาชน ขาดโอกาสในการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ไม่มีการจัดอบรมโครงการทฤษฎีใหม่ การจัดทำบัญชีรายรับรายจ่าย อย่างเป็นระบบ ขาดโอกาสในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันของประชาชนในหมู่บ้านและต่างหมู่บ้าน ต่างชุมชนเพื่อ

จะได้มองเห็นปัญหาและแนวทางในการแก้ไข หน่วยงานภาครัฐควรจัดสรรงบประมาณเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ให้มากยิ่งขึ้น

1.4 ด้านสังคมประชาชน ไม่มีการนำภูมิปัญญาดั้งเดิมมาใช้ หวังพึ่งเทคโนโลยีสมัยใหม่จึงทำให้เพิ่มงบประมาณในการทำการเกษตรมากกว่าระบบเดิม การดำเนินชีวิตในสังคมบางอย่างยังอาศัยจารีตประเพณีดั้งเดิมอยู่ ควรอนุรักษ์ไว้ ขาดการติดตามจากหน่วยงานภาครัฐ ระบบสังคมจะเปลี่ยนจากการช่วยเหลือเกื้อกูลกันมาเป็นการซื้อขาย ทั้งนี้เพื่อให้การดำรงชีวิตอยู่รอดได้

1.5 ด้านสิ่งแวดล้อมประชาชน ขาดแหล่งน้ำ ไม่มีน้ำเพียงพอในการเกษตรและไม่มีระบบการให้บริการน้ำให้สามารถมีน้ำใช้ได้ทั้งปี ขาดการวางแผนระบบการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบและยั่งยืน ปัญหาจากศัตรูพืช ควรได้รับความรู้ในการบริหารจัดการอย่างพอเพียงและสม่ำเสมอ

1.6 ด้านวัฒนธรรมประชาชน ขาดการส่งเสริมและการอนุรักษ์ประเพณีท้องถิ่น ควรอนุรักษ์วัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อให้มีการรักษาวัฒนธรรมดั้งเดิมเอาไว้ ขาดการส่งเสริม การเรียนรู้เรื่องภูมิปัญญาชาวบ้านกับวิถีชีวิตชุมชน ควรมีปราชญ์ชาวบ้าน แหล่งเรียนรู้ด้านต่างๆ ทางวัฒนธรรมในชุมชนและจัดให้มีกิจกรรมทำนุบำรุงพระศาสนา ซึ่งหน่วยงานภาครัฐควรให้ความสำคัญให้มากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ในพื้นที่อื่นๆ

2.2 ควรทำการวิจัย ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ของประชาชน

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. 2550. หลักการทรงงานใน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว : สำนักคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. กรุงเทพฯ:

- กระทรวงมหาดไทย. 2551. แนวทางการขับเคลื่อนปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ :คณะกรรมการ
อำนวยการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียง.
- กรมการพัฒนาชุมชน. 2549. คู่มือปฏิบัติการเศรษฐกิจ
พอเพียงในชุมชนเพื่อยกระดับรายได้ครัวเรือน.
กรุงเทพฯ.
- กรมการปกครอง. 2541. แนวทางการพัฒนาตามแนวคิด
เศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ : มูลนิธิ กสิ
กรรมธรรมชาติ.
- กันยา สุวรรณแสง. 2532. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ. บำรุง
สาส์น.
- กังสดาล อยู่เย็น. 2544. พลวัตชุมชนบ้านเป็ดในภายใต้
แนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะสังคม
สงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต.
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เกษม วัฒนชัย 2550. ศักดิ์ศรีของเกษตรกรที่มีต่อ
โครงการเศรษฐกิจพอเพียง:ศึกษาเฉพาะกรณี
ตำบลสายนางวัง กิ่งอำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์.
กาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ มหาบัณฑิต สาขา
รัฐศาสตร์การปกครอง
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย.
- กำพล ศรีสมเกียรติ. 2542. “การถ่ายทอด
เทคโนโลยีการเกษตรในประเทศไทย”. วารสาร
โลกเกษตร. (1 มกราคม): 82.
- จิตรภรณ์ สงค์ประเสริฐ. 2551. วิธีการส่งเสริมการปลูก
ข้าวอินทรีย์เพื่อเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร
ใน ตำบลหงส์หิน อำเภोजุน จังหวัดพะเยา.
พะเยา. วิทยานิพนธ์ มหาบัณฑิต สาขาการ
พัฒนาภูมิสังคมอย่างยั่งยืน มหาวิทยาลัยแม่โจ้
- ทิพาพร วิรุณสิทธิเลิศ. 2551. พฤติกรรมการบริโภคของผู้
ถือครองบัตรเครดิตธนาคารพาณิชย์. นุรีรัมย์.
วิทยานิพนธ์ มหาบัณฑิต สาขาการจัดการทั่วไป
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- บุญชม ศรีสะอาด. 2540. การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : สุ
วีริยาสาสน์
- ประเวศ วัชสี. 2542. “เศรษฐกิจพอเพียง” แนวทางการพลิก
ฟื้นเศรษฐกิจสังคม ชุมชนท้องถิ่น
กับการแก้ไขวิกฤตเศรษฐกิจ. ป่ากับชุมชน
(กุมภาพันธ์ 2542).
- ปราณี รามสูต. 2542. จิตวิทยาทั่วไป. โรงพิมพ์สถาบันราช
ภัฏธนบุรี. กรุงเทพฯ.
- ปรีชา พรพมา. 2543. การวิเคราะห์รายได้ของเกษตรกร
จากการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจแบบ
พอเพียง ในจังหวัดเพชรบูรณ์. กรุงเทพฯ.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิตคิด คณะ
เศรษฐศาสตร์. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ภาคินวัฒน์ สุทธิสุข. 2549. เศรษฐกิจพอเพียงกับวิถีชีวิต
ของมุสลิมในบ้านหัวฝาย อำเภอฝาง จังหวัด
เชียงใหม่. เชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- มาลีวัลย์ สุริยพันธุ์. 2549. พฤติกรรมการปฏิบัติในการ
ป้องกันและลดอุบัติเหตุจากรถทางบกของ
ประชาชนและนักเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่
อำเภอเมืองนางรองจังหวัดบุรีรัมย์. นุรีรัมย์.
วิทยานิพนธ์ มหาบัณฑิต สาขาการบริหาร
การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- มนัส ยอดคำ. 2548 . การควบคุมอุบัติเหตุและการส่งเสริม
ความปลอดภัย. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : โอ.
เอส. ฟรินด์เฮาส์.
- ศุภกร เสรีรัตน์. 2542. พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพฯ : ดอก
หญ้า. สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดบุรีรัมย์.
2550. กรมพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ อัฒสัณา.
สำนักงานทะเบียนอำเภอเมืองบุรีรัมย์. 2551. ทะเบียน
ราษฎรอำเภอเมืองบุรีรัมย์. นุรีรัมย์ :
สำนักทะเบียนท้องถิ่นอำเภอเมืองบุรีรัมย์.
- สุเมธ ดันดีเวศกุล. 2551. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับ
แนวความคิดระบบเศรษฐกิจพอเพียงส่งเสริมการ
อนุรักษ์ธรรมชาติและคุ้มครองสิ่งแวดล้อม.
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ. 2547. เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร

- กรุงเทพฯ : อนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ
พอเพียง.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ. 2550. ชีวิตพอเพียง. พิมพ์ครั้งที่ 1.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ดอกเบญจ.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ สำนักงานพัฒนาการฝึกหัดครู.
2544. การน้อมนำแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่
และเศรษฐกิจพอเพียงลงสู่การปฏิบัติในสถาบัน
ราชภัฏ. กรุงเทพฯ.
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ. 2532. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ. โรง
พิมพ์ทิพย์วิสุทธิ์.
- สุทธาทิพย์ สกุลชีวิวัฒนา. 2536. จิตวิทยาทั่วไป. โรงพิมพ์
สหวิทยาลัยอีสานใต้. บุรีรัมย์.
- เสรี วงษ์มณฑา. 2542. การวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภค.
กรุงเทพฯ : ชีระฟิล์มและไอทีเก็ซ
- สร้อยตระกูล (ตวยานนท์) อรรถมานะ. 2545. พฤติกรรม
องค์การ : ทฤษฎีและการประยุกต์
(พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อำพล เสนาณรงค์ 2546. การยอมรับเศรษฐกิจพอเพียงใน
การดำเนินชีวิตของเกษตรกรในชุมชนบ้านหลุม
มะขาม ตำบลหนองไม้แก่น อำเภอแปลงยาว
จังหวัดฉะเชิงเทรา. ฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์
มหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- องค์การบริหารส่วนตำบลลุงเหล็ก. 2552 – 2554.
แผนพัฒนาสามปี. บุรีรัมย์.
- อรศุดา เจริญรัต. 2547. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์
เศรษฐกิจพอเพียงภายใต้การเปลี่ยนแปลงของ
สังคมไทย. กรุงเทพฯ. สำนักพระราชพิธีการ,
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- Dijabater, R. L. (1998, May). "Space, Land-use Planning
and the Household Economy: The Role of
Urban in the Accra Metropolitan Area, China"
Dissertation Abstracts International. 59(12):345
- Koh, S. H. (1999, June). "Farm Succession and
Inheritance: The Social Reproduction Crisis in
South Korean Agriculture," Dissertation
Abstracts International. 60(11): 324.
- Monson, J. (1991). Agricultural Transformation in the
Inner Kilonbero Vally of Tanzania in 1840-
1940. Los Angeles: University of California
- Rosenstock, I. M. (1974). "Historical Origin of the
Health Belief Model," Health Education
Monographs. 2 : 328-335.
- Sato, Y. A. E & Farmer, J. D. (2001). "Chaos in Learning
a Simple Two Person Game." SFI Working
Paper Abstracts. Australia : Curtin University
of Technology.